

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

De mirabili victoria puelle de post fetantes recepte in ducem belli

[urn:nbn:de:bsz:31-300764](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-300764)

apostolus dicit qd nō omni spiritui credē dum est/ sed tentandi sunt si a deo sunt. in sinuans difficilē discretōem inter bonos et malos prophetas. igitur zc.

Quarta propositio

Hunc tempe gratie specialem fieri a deo missione/ ad temporalis felicitatis prospicitatem/ nō multā habet apparentie efficaciam. Nec propositio potest sumi ex hijs que angustinus sepius cōmēorat. Nā bona presentis vite/ equalitē cōceduntur bonis et malis/ iustis et iniustis/ p̄sertim hoc tempore gratie. ne boni amores suū affigant bonis transitorijs in quibus mali plurimū florent. Ut etiam attendāt que bona referuat amicis in futura vita/ quādo inimicis suis affluenter cōfert huius vite transitoria bona. Fieri igitur missione p̄sens felicitatis pcuratiū et p̄nostratiū. Cū parupendenda scribit modicā videt habere apparentiā/ tamē in veteri testamento dum popul⁹ ille seruiebat deo pro hijs temporalibus bonis/ legitur ad talem interdum factam fuisse mentōem. igitur. zc.

Quinta propositio

Duo cōmittit hec puella que legitur prohibita in sacra scriptura. Nec propositio patet qd deut. xxiij. Lex prohibet ne mulier induat vestes viri. Et ap̄ls prohibet: ne mulier radat caput ad modū viri. Utriusq; aut oppositū de hac puella narratur. Et videtur prima facie ad quandā indecentiā vergere iuenculaz/ puellam insidere equo habitu virili indutā. et cū deus diligat modestiā/ videtur derogare diuine missioni se effeminare in virilē formā. Neq; videt cōcordare cum familiari missioni talis modus quia tam familiaris missio fit per spiritū sanctificantē interius animā. Iuxta illō Sapie. vij. Sapientia dei se trāsfert in animas sanctas amicos dei et prophetas cōstituit. p̄pter quod si huius iuencule missio sit prophetica oportet eaz esse cuiusdā excellentis sanctitatis et diuini animi intrinsecus. et talem p̄sonam indecens videt trāsfornare se in viri secularē armoz. Non enī sic legit de bester et iudib licet ornarēt se cultu soleniori muliebri/ tamē vt grat⁹ placerēt his cum quibus agere conceperunt. igitur et cetera.

Sexta propositio.

Dictam puellā a deo specialiter missaz et deū opari per eam/ aut sibi fiducia fore adhibendā/ nō potest ostendi p̄ sufficientem apparentiā. Nec propositio patet quasi corollarie ex p̄missis. Quia si multi venturi sint falsi p̄bete similes veris. Si ad felicitatis tp̄alis p̄p̄itate nō fit specialis missio sub tpe gratie. Si processus ei⁹ fiat cōtra diuina mandata. quomō possit assertiue teneri h̄mōi filiā/ singulariter a deo electam ad ea sequēda que samātur.

Ex quibus patet qualiter hui⁹ vite fautores/ suam partē possint colorare oppositam viā impugnādo. Insuper ad p̄fundiora inuentēda occasionem ex p̄missis accipiēdo. Itaq; hec hincinde copulata. collatiue posita offeruntur visuris causa p̄sentis casus vel futuri cōsimilis/ vt et ipsi aliquid responderē valeant cōsimiles que stiones mouētib⁹. semp ad gloriā dei q̄ regnat in secula benedictus. Amen.

Compilatū a magistro

Joh. de gerson de mirabili victoria cuiusdā puelle. de p̄fectis recepte in duce belli exercit⁹ Regis francoz et anglicoz.

Resupponēdū est i p̄mis qd multa falsa/ sunt p̄babilia. imo fm p̄bm n̄ refert qdā falsa p̄babilia eē q̄ busdā veris vsq; adeo qd duo d̄dictoria sil stāt ip̄probabilitate lz n̄ in veritate. Aduertēdū ē vlti⁹ qd ista p̄babilitas si recūsūda sit et rite intellecta/ n̄ ē d̄nda error vel erronea nisi p̄tinacit̄ credat̄ assertō vltra t̄minos p̄babilitat⁹. Rō h̄ ē qd p̄babilr loq̄ns fundat se in h̄ qd rōes et app̄ntias h̄z p̄ pte sua. Et h̄y t̄q; verū est nisi sit penit̄ ip̄robabile. Nec ē silr de pte opposita qd ad eā sunt rōes et app̄ntie seu verisiles p̄iecture. Et h̄ silr p̄t eē et ē sepe rez. nec ista d̄dicūt sic exposita. Attēdēdū ē t̄tio qd aliq̄ p̄cernētia fidē et bonos mores/ p̄siderant in duplici d̄nā q̄ntū spectat ad p̄ns. Aliq̄ ei dicūt de necessitate fidei et i iustis nō lz dubitare l̄ p̄babilr op̄ari iuxta illō vulgātū. dubi⁹ i fide ifidelē ē. et de illib iusta eēt p̄q̄stio neq; lex illa ciuil barbar⁹ h̄z locū neq; i illib cōis error faceret ius imo tāto detior q̄nto cōi or eēt d̄iq; ferro et igne exterminand⁹ iuxta eccl̄asticas et ciuiles cēsuras et hereticos latas. locū eē h̄z illō metricū salubre. n̄ parit

Undū fama fides oculus/ immoz p tali lu
do in his que sunt fidei/ possz euocari sic
iocans ad iudiciū fidei/ tanq̄ de errore su
spectus in fide. **C**onsiderādū est p alte
ra differētia eozū que sunt in fide vel de fi
de/ q̄ illa vocatur de pietate vel deuotōne
fidei/ r nullo mō de necessitate. De quibz
solet dici vulgarit̄. nelearit iluest p̄s dā
pne. **S**pectat̄ autē ad pietatē fidei tres
conditōnes in speciali. **P**riā q̄ faciant ad
excitatōem deuotiōis r pie affectōnis cir
ca deū r diuina/ quia scz resonāt in laudē
diuine potētie vel clemētie in miraculis r
veneratōem sanctorū. **A**ltera cōditio est q̄
habeat circa talia pbabilis aliqua p̄iectu
ra vel cōmuni relatōne vel ex fidelīū atte
statōne/ qui dicūt se vidisse audisse. **S**u
p additur tertia cōditio/ cū discretōne pen
sanda/ p viros in theologia et bonis mo
ribus eruditos/ q̄ in huiusmōi relatōibz
eozū qui dicūtur de pietate fidei/ non in
cludat̄ vel immisceat̄ aliquod falsū vel er
roncū/ quod manifestē sit in detrimentū
fidei vel bonū moꝝ directū vel indirecte
palam vel occulte. **S**up qua cognoscēda
vel determināda nō est fas cuilibz palam
r passim ferre sententias r reprobatōnes/
immo nec approbatōes contētiōsas/ mā
xime quādo tolerātur ab ecclia seu p̄latis
ecclie in vna prouincia vel in multis. **S**z
iudiciū r determinatio debēt deferri ad eā
dem eccliam/ seu p̄latis eius et doctores.
Possent hic notari multa in p̄iculari
bz. **D**e materia cōceptōnis beate vir
ginis. **A**t de opinioibz pbabilibz in
doctores. **A**t de indulgentijs q̄ ad circū
stantias multas. **S**ic de veneratōne reli
quiarū in vno loco r alio. imo in diuersis
simul quēadmodū fuit nup contentio in
plamento parienf. sup veneratōne capitis
sancti Dionisij in ecclia parisenf. r i ab
batia sancti dionisij prope parisi. **C**ō
cludendū est tandē ex p̄missis/ q̄ pie r sa
lubriter potest de pietate fidei r deuotiōis
sustineri factū illius puella. circūstantijs at
tentis cū effectu patenti/ p̄sertim ex causa
finali/ que iustissima est/ scz restitutio regis
ad regnū suū/ r p̄tinacissimoz inimicorū
suoz iustissima repulsio seu debellatio. **A**
ddito p̄terea q̄ in obseruatōibz suis/
hec puella nō reperitur vt fortiligijs/ ab ec
clesia p̄hibitis. **N**eq̄ superstitiōibus pa
lam reprobatis. **N**eq̄ cauelis boim frau

ducentis. **N**eq̄ ad questū p̄riū/ vel aliq̄
tale subdoli/ cū in attestatōez sue fidei ex
ponat extremo piculo suū cor/ p̄. **P**ostre
mo si multi multa loquant̄ r referant pro
garrulitate sua r leuitate/ aut dolositate/
aut alio sinistro fauore vel odio/ subuenit
illud carbonis Arbitrij nostri non est. q̄
quisq̄ loquat̄/ est tñ arbitrij nostri q̄d cre
dat̄ seu teneat/ seruata modestia/ r p̄tentō
ne seu seditiōe. p̄cul pulsa qz sicut dic̄ apo
stol. **N**ō oportz seruū dei litigare/ nos in
quit talē cōsuetudinē nō hēm? vt scz liti
gem?/ s; tolerare oportet/ vel ad superiores
sicuti p̄missus est determināda referre. Ita
enī fuit in canonizatōibz sc̄oz p̄imarijs
q̄les canonizatōes vt i p̄libz q̄ legunt̄ nō
sunt de necessitate fidei stricte loquendo.
Sz de pia deuotōe. q̄ nō est passim p̄ q̄si
bet reprobanda irridēda vel repudiāda r
min? (ceteris paribz) q̄ alia sine canoniza
tōe vulgata. **J**ungat̄ ad cām nostrz iste
circūstantie. **U**na q̄ cōciliū regis r gētes ar
moz potuerūt induci ad vocē illi? puella
talr crederet obseq̄/ q̄ sub eayl cū ea expo
suerūt se p̄spirato aio ad bellica picula/ de
decore om̄i procul pulso q̄ euenire pote
rat/ si subvna muliercula militantes victi
fuissent per hostes procaacissimos/ r irrifi
ap̄ oēs q̄ audissent. **A**ltera q̄ ecultatio
p̄plaris cū pia credulitate tāta subseq̄ cer
nif ad laudē dei r hostiū p̄fusiōi. **A**ltera
q̄ latētes inimici/ etiā magni referunt̄ in
timores varios immo r in languores q̄si
pturientis cecidisse iuxta imp̄catōz cāctici
ill? a maria sorore moysi timpanisati in
choro ludentiū. **L**antem? dño gliose. rē.
Seq̄tur irruat sup eos formido r pauoz
Videat̄ r cū deuotōe/ facto nrō p̄sona re
colat̄ r cāctef. **P**ōderādū est ad extremū
q̄ hec puella r adherētes sibi militares/ si
dimittūt vias hūane puidētie/ faciēdo. s.
q̄d in se est/ q̄ appareat tēptari de? vltra q̄
necesse ē. **A**n p̄stat hāc puellā nō ē p̄tina
cē in adhefiōe p̄riū capis/ vltra q̄ reputz a
deo se h̄re monitōes seu iustic? **P**ossent
insup sup addi mlte circūstantie de vita ei?
a puero q̄ interrogate sunt/ r cognite/ diu r
multū r p̄ mltes. **D**e q̄bz hic nil inserit̄. exē
pla p̄nt iduci de barbara r de sc̄ā kather.
i p̄uerfiōe n̄ min? miraclofa rethoz r alijs
multis/ vt de Judith et de Juda in qui
bus vt cōmuniter miscetur semp aliquid
naturale. **N**eq̄ sequit̄ semp post p̄imum

canonizatōes d̄ p̄libz
sicuti b̄ de uicioribz

y

Æ

De victoria cuiusdā puelle

miraculū quicquid ab hominibus expectatur/
vel expectabitur. Preterea si frustraretur ab
omni expectatōne sua et nostra (quod absit) p̄/
dicta puella/nō oportebit cōcludere/ea q̄
facta sunt/a maligno spū vel nō a deo fa-
cta esse. sed vel p̄pter nostrā ingratiudinē
vel blasphemias aut aliunde in isto dei iudi-
cio licet occulto posset cōtingere frustratō
expectatōis nostre in ira dei/ quā auertat
a nobis/ et bñ oīa veritatē. **¶** Sup addūtur
quatuor ciuilia et theologica documenta
Unū cōcernit regē et cōsanguineos regie
domi. Secūm militiā regis et regni Tertiu
ecclesiasticos cū pplo. Quartū puellā ip-
sam. Quorū documentorū iste vnicū ē fi-
nis. bene viuere/ pie ad deū iuste ad pro-
ximū/ et sobrie hoc est virtuose et temperantē
ad seipm. Et in speciali p̄ quarto documē-
to q̄ hec gratia dei ostensa in hac puella/
nō accipiat et traducat/ p̄ se vel alios ad va-
nitates curiosas/nō ad mūdanos questus.
nō ad odia p̄ualia/nō ad seditōes conten-
ciosas/nō ad vindictas de p̄teritis/nō ad
gloriatōes ineptas. S; in mansuetudinē
et oratōib; cū gratiarū actōne/ cū libera-
li preterea tempaliū subuentōe/ quilibet
laborer in idipsum. quatin⁹ ventat par in
cubili suo/ vt de manu inimicorū nostro-
rum liberati/ deo propicio/ seruam⁹ illi ī
sanctitate et iusticia/ corā ipso om̄ib; dieb;
nostris. Ad dñō factū est istud. rē.

¶ Sequitur triplex
veritas ad iustificatiōem electe puelle/ de
p̄fetates accepte/ vt etis vestis virili. **¶** Pri-
ma veritas. Lex vetus phibēs mulierē vt
vestis virili et virū veste muliebri/ pro quā
to est pure iudicialis/ nō obligat in noua
lege. Quia fm veritatē tenendā de necessi-
tate salutis iudicialia antike legi ablata
sunt. nec obligāt in noua vt talia sunt/ ni-
si nouiter p̄ supiores ea institui seu cōfir-
mari contingat. **¶** Secūda veritas est Lex
huiusmodi p̄tinebat aliquod morale quod
stabile est in om̄i lege. et illud possum⁹ ex-
primere prohibitiōem indecentis habitus
tam in viro q̄ in muliere. S; mediū virtu-
tis quod obseruare deb; circūstātiā om-

nes/ vt quando oportet/ cur oportet/ quā
oportet/ et ita de reliquis/ vt sapiens iudi-
cabit de quib; nō est hic declarandū p̄ sin-
gula. **¶** Tertia veritas. Lex huiusmodi nec
vt iudicial est/ nec vt moralis dānat vsū
vestis virilis et militaris in puella nostra
virili et militari/ quā ex certis signis elegit
rex celestis omnium/ tanq̄; velle illi ad cō-
terendos hostes iusticie/ et amicos suble-
uandos/ vt in manu femine puellaris et
virginis confunderet fortia iniquitatis ar-
ma/ auxiliantibus angelis/ quibus virgini-
tas amica est et cognata fm Hieronimū/
et in sacris historijs frequēter apparuit.
Sicut in cecilia visibiliter cū coronis ex-
rosis et lilijs. **¶** Rursus p̄ hoc saluat artorū
sio crinū quā apostolus phibere videtur
in femina. **¶** Obstruat igitur et cesset os
loquentiū iniqua quā vt diuina virtus
opatur. media fm finis exigētiā dispo-
nuntur. ita vt non iam sit securū detrahere
vel culpāre ausu temerario. ea q̄ a dō sunt
fm apostolum ordinata sunt. **¶** Deniq;
possent p̄ricularitates addi multe/ et exē-
pla de historijs sacris et gentilijs. Sicut
de camilla et amazonib;. Sicut p̄terea in
casibus vel necessitatis vel euidētis virili-
tatis/ vel approbate cōsuetudinis/ vel ex
autoritate seu dispensatiōe supiorū. S;
ista p̄ breuitate sufficiāt et veritate. Antū
modo caueat pars habens iustam causā
ne per incredulitatē et ingratiudinē/ vel
alias iniusticias/ faciat hritū diuinū taz
patenter et mirabiliter auxiliū inchoare.
p̄out in Moyse et filijs israel post collata
diuinitus tor promissa legim⁹ contigisse.
Deus enim et si nō cōsiliū/ sententiā nō
mutat/ pro mutatōne meritorū.

¶ Secūda pars ope-
rum domini Johannis Berson/ doctoris
christianissimi/ continens precipue opu-
scula ad mores accommodata. **¶** Explicit feli-
citer. Anno nostre salutis. **¶** Mcccclxxvij
Nonas vero Julij mensis quinto.

